



Soldattorpet nr 601. Efter det siste Soldaten, Carl Oskar Öhlin, slutat sin tjänst 1905 ändrades torpet till "lägenhet Gustafsborg" och försågs med en tillbyggnad.

Rotens sammansättning 1686 och 1728	Ägare		Possessor 1728
	1686	1728	
Öhsta 1 Mantal. Huvudrote.	Stephan	Nils o Änkan	Kronan behållet
" 1 " . Hjälpote.	Per	Anders o Nils	

Rotens nummer fram till år 1688: 600.

därefter: 601.

Rotens Soldater.

Den förste var Soldat under "Äldre Indelningsverket" och anställdes redan år 1667. Han hette Jöns Persson. År 1686 tilldelades han Soldatnamnet "Frimodig". Befordrades till Corporal och roten utsågs till "Corporalsrote". Erhöll avsked vid Generalmönstringen (GM) 2/8 1688.

Fasta korporalsrotar innebar, att till dessa transporterades de Soldater som kompanichefen ansåg skulle befordras till korporaler. Detta hade sina nackdelar och 21/1 1748 bestämdes "att inga vissa och ständiga Corporalsrotar hädanefter skola hållas".

GM-året 1688 hittransporterades Corporal Matz Matzon, som omgående rymde! I rullan antecknades: "I den mon Matz Matzon skall hittas; slåås och afstraffas". I hans ställe hittransporterades från rote nr 659 Skåninge i Fogdö socken Corporalen Pehr

Bördsson. Denne hade varit i tjänst sedan 1678 och här blev han kvar fram till 1709, då han "försvann" vid Poltava. Vid regimentets nyuppsättning efter denna katastrof, hittransporterades från rote 749 Tuna i Ytter-Selö, corporalen Johan Tunberg. Denne var född i "Jakobs stad, Österbotten", omkring år 1682. Vid anställningen kunde han "litet läsa och skriva" och var till yrket segelsömmare. Någon "långtjänstare" blev han inte - han stupade i slaget vid Helsingborg 28/2 1710. Med honom förkom även hela Monderingen och Geveret.

GM-rullan har därefter bokfört corporal Erich Stadig, född i Österbotten 1688, såsom transporterad hit 15/4 1710 från nr 714 Klahammar, Över-Selö. Hur länge denne stannade här är obekant. Ej heller nämner rullan något om varför han lämnar denna rote. Däremot står att roten år 1710, genom transport från 619 Roteby får hit corporalen Lars Root, född Andersson i Osterby socken (?) i Roslagen omkring 1690. Yrke skomakare. Vid GM 1715 klagar han över att han ej erhållit lön för 4 år och Kronotunnan för åren 1710-12.

Beträffande utrustningen har GM-rullan följande att förtälja för rote nr 601:

"Har bekommit 1716 ny Hatt med Ylle-Galon omkring, Wäst med Tennknappar och Linnefoder, Bockskinnsbyxor, Handskar med Bockskinnsgrepp och Buffelläderskrage, 1 par Skor med Skospännen, 2 st Svarta Halsdukar, 2 st Skjortor, 1 par Gula Ullstrumpor; vilken mondering var och en av de tvenne Piquenerareskapen bekommit 1718.

OxlädersGehäng med MässingSölja fått 1714 förslitet.

Fått värja vid sista GM.

Fått Kopparflaska med Rem 1718, den han sig själv köpt."

GM-rullan 1719 förtäljer följande:

"Bekommit sedan sista GM ny Blå Kappa med Gult foder, Klädeskrage och ett par Mässingkappspännen; ny Blå Räck med Gult foder och flata Tennknappar, Klädeskrage och uppslag, på Corporalsråracken med gult Camehls-garn och de Gemenas med gula Klädes Knapphål, vilka monderingssorter hela kompaniet undfått, undantagandes vacanta rotar, för dem inga kappor äro fallne.

I stället för Piquen bekommit ny Musqvret med Krats, Bajonnett, Bantler med Granadeurs-Taska, Kruthorn, Smörjhorn med Fängnålar, det även alla effektiva varande av första och andra Corporalskapen undfått, som allt för en gång för alla uti underdånighet berättade".

Såsom "gammal och svag" erhåller Root avsked vid GM 6/6

1733 och ersättes 24/6 s.å. med Corporalen Petter Kiellidal, som transporterades hit ifrån nr 618 Hällby (Vansö). Han var född i Västergötland omkring år 1705. Är i rullan antecknad "död 20/2 1739", utan angivande av orsak. Det var många av regementets soldater som detta år "dog på flottan", och kanske gällde detta även soldat Kiellidal?

Ersättaren hette Claes Kinger och varifrån han kom framgår av namnet - 608 Kinger. Transporterad hit som Corporal 31/7 1739 och dog i "Hattarnas krig" 29/3 1742. Detta krig tog många liv, bl a Kingers efterträdare, Corporal Abraham Holm. Denne kom hit 5/4 1742 genom transport från nr 661 Fräket på Aspö och dog 26/10 1742.

Roteby nr 619 fick ännu en gång lämna Soldat till Östa. Det var Lars Roth, 40 år gammal, som kom hit som Corporal 26/11 1742. Han fanns kvar i rullan 1750, men hur länge därefter han var kvar är obekant. Var dock borta 1757, för detta år anställdes Soldat Per Löfgren, född omkring 1732. Låg 1759 sjuk i kvarteret (troligen i Pommern) och 1761 var han arbetskommenderad på Denholmen. Stannade i tjänst till GM 14/6 1774, då det i rullan antecknades: "Bräcklig. Får avsked. Varit i Pommerska kriget. Får enkelt underhåll".

Efter ett par års vakans anställs Olof Östberg 7/5 1776. Längd 171 cm. Han var född 21/9 1749 och dog i tjänsten 21/9 1790 - på sin födelsedag. Dessa data står i GM-rullan - men, där står även att en Soldat Erik Langberg, född 1758, rymde från nr 601 1782! Hans namn tyder på anknytning till någon av Lagnörotarna, men på dessa passar han inte in.

16/3 1791 kommer det hit en "Clarinett-Blåsare" Peter Bergström, som får avsked vid GM 27/5 1793, varefter roten vakantsättes till Statsverket fram till 9/5 1798. Detta datum anställes Soldat Anders Nyberg, född 24/11 1776 och inflyttad till torpet från Wältesta 1798. Längd 172 cm. Var kvar i tjänst 1802, men är sedan borta ur rullan. När detta skedde är obekant, liksom när hans efterträdare anställdes. Av GM-rullan kan utläsas, att denne hette Anders Olof Langbom, född Ohlsson, men detta är säkert fel och denne rätteligen hemmahörande på nr 607 Lagnö, vars torp låg på Östa mark och med denna gård som hjälprote. Sådana bokföringsfel förekom - men inte ofta. Rätt efterträdare till Nyberg bör vara Petter Lärka eller Lark, född i sörmland omkring år 1782. Anställningsdatum obekant. Längd 161 cm. Vid GM 15/7 1823 "kasserad för liderlighet".

Olof Öhr, född i sörmland omkring 1795, antogs 14/11 1823. Vid GM 1/7 1826 skrev mönsterherren i rullan: "Anmäles sjuklig

och svag och enligt intyg oduglig till krigstjänst. Ogillas samt skall han ersätta legan". Detta var hårda bud. På de 2,5 år han tjänat för roten hade han säkert förbrukat de kronor han fått i lega, och att nu, avskedad, sjuk och svag, få ihop den erforderliga summan var nog inte så lätt.

Ny Soldat blev Eric Öhr. Han var född i sörmland omkring 1800, anställd 10/10 1826, längd 171 cm och död 3/7 1834. Ersattes 4/10 1835 med Johan Brandt, som dog 25/7 1838 och i sin tur ersatt av 18-årige Carl Örn 31/10 1838. Längd 172 cm. Denne fick "interimsavsked" (för framtida väl?) 13/7 1844.

I sockenstämmoprotokollet 4/9 1870 § 6 läses: "Som f d Soldat Örn är sjuklig men förmår att gå i socknen och skaffa sig något mat men vistas uti församlingens fattighus och är något klen till sinnet och fordrar hjälp med mat och tillsyn. Så beslöts, att den halva fattiglott som hans hustru innehaver skulle tillfalla Örn om icke hustrun ville komma och vårda sin man vilket församlingen trodde att hon borde i främsta rummet göra. Dock tillsades Fattighjonen att när de äro hemma så borde de vara behjälpliga att hjälpa honom".

Samtliga Soldater hittills har haft relativt korta tjänstetider, i varje fall jämfört med de två återstående Soldaterna på roten, som bägge har tider omkring 30 år.

Gustaf Ölin, född Gustafsson-Ersson i Länna 20/9 1819, anställdes 4/5 1845. Det var en reslig man - hela 183 cm lång. I tjänst till GM 16/6 1876, då han erhöll avsked för ålderdom. Anmälades till underhåll genast och fick avgångsbetyget "Tjänt utmärkt väl". Flyttade efter avskedet till Elma. År 1883 begärde han att få bli befriad från "Krono- och Kommunalutskyl-der", men sockenstämman ansåg honom "vara i sådana omständigheter att han kan betala".

Rotens siste Soldat var Carl Oskar Öhlin, född Andersson i Vansö 31/7 1855 och anställd 5/11 1876. Stannade till GM 5/9 1905, då han erhöll avsked med underhåll på expektans. 1908 utskrevs underhållsbrevet, vilket gav Öhlin ett årligt bidrag på 61:- kr. 1/8 1915 höjdes beloppet till 100:- kr och 1/8 1922 till 200:- kr/år. Jämlikt SFS utgick från 1924 även ett tillägg på 50:- kr/år.

Carl Oskar Öhlin hade det till att börja med synnerligen strävsamt och besvärligt. Detta berodde till stor del på det sorgliga förhållandet, att hans två första fruar avled i Tbc. Men Öhlin var utrustad med ett medfött gott humör, och detta

höll honom, enligt egen uppgift, uppe. Öhlin gifte sig en tredje gång - med Jenny - som överlevde sin man med många år. Detta äktenskap blev lyckligt och de dystra åren låg bakom. Jenny var en arbetsvillig och duktig kvinna och så var också Carl Oskar. Han kallades "byggmästaren" och bygga kunde han! Han uppförde bl a ladugården i Elma och logen på Berga. Dessutom var han cement- och stenarbetare. Allmänt betyg: "Duktig och snäll".

Öhlin hann också med att under 19 år vara kyrkovaktmästare. Dog 8/10 1941.

Många är de ute i socknarna som lämnat efter sig olika uttryck. En del glömdes - andra levde kvar. Ett bevingat ord i Vansö var: "Kors i jemene, sa Jenny Öhlin". Detta kom att vandra långt utanför Vansö sockengräns.

På en cykelsemester i Dalarna under 1930-talet övernattade Artur Andersson, Lundby, Malmbys, en gång på ett torpställe, där han på morgonen blev bjuden på kaffe. Under samtalet sade någon av värdfolket "Kors i jemene, sa Jenny Öhlin". Helt naturligt blev Artur Andersson mäkta förvånad och berättade om Soldat Öhlin och hans hustru Jenny. Det framkom därvid, att det en gång i tiden varit en dalmas i Vansö och han hade tydligen medfört uttrycket hem.